

REDACTIUNEA
 Administrațiunea și Tipografia
 Brașov, piața mare nr. 30.
 Scrisori nefrancate nu se
 primesc.
 Manuscrise nu se retrimit.
INSERATE
 se primesc la Administrațiunea în
 Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
 în Viena: la M. Dukas Nachf.,
 Nux. Angonfeld & Emerio Les-
 ner., Heinrich Schalek, A. Op-
 pelik Nachf., Anton Oppelik.
 în Budapesta: la A. V. Gold-
 berger, Ekstein Bernat, Iuliu
 Leopold (VII Erzsébet-körtl)
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
 rie garmond pe o colonă 10
 bani pentru o publicare. Pub-
 licitar mai dese după tarifar
 și învoială. — RECLAME pe
 pagina 3-a o seriă 20 bani

GAZETA TRANSILVANIEI

ANUL LXVI.

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
 Abonamente pentru Austro-Ungaria
 Pe un an 24 cor., pe șase luni
 12 cor., pe trei luni 6 cor.,
 N-rii de Duminică 4 cor. pe an.
 Pentru România și străinătate:
 Pe un an 40 franci, pe șase
 luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
 N-rii de Duminică 8 fr. pe an.
 Se primumeră la toate ofi-
 ciele postale din țară și din
 afară și la d-nii colectori.
 Abonamentul pentru Brașov
 Administrațiunea, Piața mare,
 Târgul Inului Nr. 30, etajul
 I. Pe un an 20 cor., pe șase
 luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
 Cu dusul în casă: Pe un an
 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
 pe trei luni 6 cor. — Un esem-
 plar 10 bani. — Atât abona-
 mentele cât și inserțiunile
 sunt a se plăti înainte.

Nr. 130.

Brașov, Sâmbătă 14 (27) Iunie.

1903.

Invoiala cu Banul.

Ceea-ce s'a petrecut la Buda-
 peșta în zilele de 23 și 24 Iunie n.
 c. între omul de încredere al Suve-
 ranului, Banul Khuen-Hedervary, și
 între Kossuth și soții, este surprin-
 dător în multe privințe și mult timp
 se va vorbi despre negocierile neo-
 bicnuite și neașteptate din zilele
 amintite.

Aceste negocieri avură însă de
 fapt rezultatul, că criza ungară
 s'a terminat și că deja comitetul
 instituit de partidul independist pen-
 tru „aranjarea desbaterilor“, cu alte
 cuvinte pentru dirigearea obstruc-
 ționiei. s'a dizolvat deja, votându-i-se
 mulțumirea clubului independist.

Contele Khuen-Hedervary a pri-
 mit în cele din urmă, fără de nici o
 modificare, proiectul de rezoluțiune
 propus încă guvernului Szell de stân-
 ga extremă, ca mijloc de a face po-
 sibilă votarea indemnității. Ce a re-
 fusat Szell atunci, a primit Banul
 acum, și Kossuth cu ai săi au de-
 clarat în ședința clubului independist
 de alaltăieri seara, că partidul a do-
 bândit o victorie deplină.

La conferința ce a avut-o Mier-
 curi cu membrii comitetului esecu-
 tiv al partidului independist, Banul
 a declarat, că în urma îndrumării
 ce i s'a dat (dela Viena) poate să-și
 dea consimțământul de a se retrage
 proiectele militare și că, în conse-
 cență, poate să renunțe la cererea de
 a se urca contingentul recruților,
 precum și de a se reține sub stég
 rezerviștii de întregire.

Kossuth și cu ceilalți bărbați
 de încredere ai partidului au decla-
 rat Banului, că atunci când projec-
 tele militare vor fi din nou presen-
 tate, ei vor reîncepe lupta acolo,
 unde o întrerup acum, și că nu vor
 înceta de a cere „validitatea drep-
 turilor națiunii“, pe baza art. de lege
 12 din anul 1867.

Comunicând aceste în ședința
 clubului stângei extreme, Francisc
 Kossuth dîse: „Acuma partidul în-
 registrează în tot casu un mare triumf,
 căci de 35 de ani se întimplă pen-
 tru prima-ora, că armata a trebuit
 să se plece dinaintea voinței na-
 ționiei“.

A mai declarat apoi faimosul
 Barabas și alții, că partidul lor nu
 și-a legat mâinile în nici o parte și
 că n'a încheiat cu Banul un pact,
 ci numai o „invoială“ pentr'un cas
 anumit.

Partidul — adause Barabas —
 poate face față cu orî-ce proiect al
 guvernului ce vrea, numai că pentru
 acum, în schimbul retragerii projec-
 telor militare, nu stăruie pentru
 realizarea postulatelor naționale. Pa-
 cea, adause el, nu costă pe cei din
 stînga extremu decât votarea indemn-
 nității (a provisorului bugetar) în
 schimbul concesiunii vechiului contin-
 gent de recruți.

Unul dintre membrii clubului
 independist a găsit, că în conferința
 cu Banul, nu i s'a cerut în deajuns
 declarațiunile în privința programului
 său viitor, ci s'au mulțumit cu de-

clarația, că dînsul (Banul) n'are de
 gând a întrebuița mijloce volnice
 și violente în guvernarea sa.

Grupul Szederkényi din stînga
 extremă nu e mulțumit cu invoiala
 ce a încheiat-o Kossuth și ai săi cu
 Banul și o consideră numai ca o so-
 luțiune pe jumătate, ba organul ace-
 stui grup susține chiar, că partidul
 independist a conces Banului armis-
 tițiu și i-a ajutat să iasă din strîm-
 tóre, fără ca să fi primit nimic po-
 sitiv și real în schimb.

Förte indignați sunt opozițio-
 nalii din partidul popular pe Kos-
 uth și pe ai săi. Le impută, că
 acum „au capitulat“ dinaintea Ba-
 nului vestit ca om violent, și îi în-
 trebă, de ce nu s'au putut învoi cu
 conciliantul Szell? Ori că döră pe
 Szell au trebuit să-l răstörne, fiind-că
 așa a cerut Tisza și Fejervary?

Când membrii clubului indepen-
 dist au plecat Miercuri seara dela
 conferința acasă au fost întimpinaiți
 pe stradă cu strigăte de: „Abzug
 Banul! Abzug gâdele Croației!“
 Și partidul independist ne-a trădat!
 Semne noue ale timpului.

Khuen-Hedervary — Central ministru president.

După isprăvile, ce le-a făcut în Bu-
 dapeșta cu kossuthiștii, *Khuen-Hedervary*
 s'a dus la Viena. Eri după amiazi fu pri-
 mit în audiență de către Majestatea Sa,
 raportându-i asupra situațiunii și a mi-
 siuni ei cu care fu însărcinat.

Pe baza espunerilor Banului, *Majes-
 tatea Sa l'a însărcinat cu constituirea
 noului cabinet.*

Din Viena Khuen-Hedervary, însoțit
 de baronul Fejervary, s'a întors eri la
 Budapeșta.

Se dîce, că în noul guvern vor ră-
 mâné Lukacs (finanțe), Daranyi (agricul-
 tură), despre Wlassics nu se scie încă cu
 singuranță, decă va rămâné ori nu. La
 comerčiu are să vină probabil Hieronymi.
 Ministru croat are să fie contele Peja-
 chevich, ér ministru à latere contele Fes-
 tetich Tasilo. Baronul Fejervary să fi de-
 clarat, că nu vré să mai fie ministru. În
 locul lui va veni, probabil, locotenentul
 feldmaresal Ludovic Jekelfalusy.

Lista definitivă a noului guvern se
 va stabili în cursul zilei de ađi.

Dieta a ținut eri ședință. A fost pre-
 sidată de contele Albert Apponyi. *Bara-
 bas* a spus cauzele convocării și vorbind
 la situația parlamentară a protestat contra
 împrejurării, că coróna nu respectă con-
 stituția și vré să dea în străinătate o so-
 luțiune a crizei. Coloman *Szell* a apêrat
 coróna față cu invinuirile lui Barabas. Con-
 tele *Tisza* a spus, că el l'a recomandat pe
 Khuen-Hedervary Majestății Sale. *Polonyi*
 a făcut apoteosa victoriei kossuthiștilor.
Vaszyoni, Rakovszky, Csavolszky și alții
 atacă pe independiști și-i ridiculisează, pen-
 tru-că au dat dosul și s'au mulțumit cu
 o nimica tótă. Din strașnic și implcabil
 ce erau, acum au pus botul pe labe și
 s'au plecat dinaintea unor condițiuni, cari
 nu valoréză nimic. *Eötvös* și *Polonyi*
 apêră punctul de vedere al kossuthiștilor.

Fracțiunea așa numită ugronistă a
 partidului independist, este förte de ne-
 mulțumită cu *compromisul* dintre Kos-
 uth și Khuen-Hedervary. Organul acestei
 fracțiuni, „*Magyarország*“ e supêrat foc,
 că Kossuth și ai săi s'au înmuiat și au
 desarmat, fără a primi în schimb garanții
 cu privire la *concesiunile naționale*.

Fracțiunea a ținut alaltăieri o confe-
 rență, în care a discutat asupra situațiunii.
 S'a constatat cu unanimitate, că înțelegerea
 dintre Kossuth și Khuen nu este un *com-
 promis*, ci o *amânare* a luptei. Intr'o re-
 soluțiune lăută cu unanimitate, fracțiunea
 pretinde, ca „națiunea“ să fie *liniștită*
 într'o formă corêspundătoare asupra drep-
 turilor limbei maghiare în armată, garan-
 tate în lege, căci la din contră se va
 confirma convingerea, că puterea voesce.
 să învingă rezistența prin alte mijloce
 De aceea partidul nu pôte părtini nici
 un fel de soluțiune pe jumătate, el
 vré ordine, liniște și pace, dér numai prin
 recunoscerea drepturilor naționale.

Cu privire la *misiunea Banului*, „*Ma-
 gyarország*“ publică aprecierile unui „dis-
 tins“ politician maghiar. Adevêrata crisă,
 dîce el, numai acum are să urmeze. Ba-
 nul este numai o uneltă în mâinile cercu-
 rilor militare din Viena. Viena vré să-și
 tragă odată sêma cu opoziția maghiară.
*Lista prescrișilor se află în buzunarul lui
 Tisza și Fejervary.* Viena se pregătesce
 pentru o nouă alegere. Khuen n'are alt
 rol, decăt să făcă a-se vota indemnitatea
 și proiectul de recruți. Viena nu va tolera
 un ministru-president, a cărui devisă ar fi
 alegeri curate, nici o opoziție, care ar
 încerca să sgudue unitatea armatei.

Khuen conscient, séu inconscient
 mână apa pe mōra lui Tisza. *Khuen* și
Tisza: aceste două nume au un rol fatal
 în istoria mai nouă a Ungariei. Momente
 mari vor urma pentru Ungaria.

Evenimentele din Serbia.

Regele Petru s'a instalat alaltăieri,
 Miercuri, în noul palat din
 Belgrad, care de la depărtarea re-
 ginei Natalia, n'a mai fost locuit. El fu
 întimpinat cu ovațiuni entusiaste, și
 armonia serbării n'a fost conturbată
 decăt prin faptul, că afară de re-
 presentanții Rusiei și Austro-Unga-
 riei, nici unul din reprezentanții ce-
 loralte state n'au participat la solem-
 nitățile de primire.

După hecatomba triștilor eroi
 din nōptea de 10 spre 11 Iunie, li-
 niștea pare a-se fi instăpânit érași în
 micul regat de la Dunăre. Sêrbii, ar-
 mata și poporul, iau întru nimic re-
 volta simțului moral al întregii lumii
 civilizate, care prin organele de pu-
 blicitate și prin diferite alte mani-
 festațiuni a înfierat faptele murdare
 și de-o rară sêlbătécie, comise în
 sângerōsa nōpțe din Belgrad.

Asupra celor ce s'au mai petre-
 cut cu ocazia sosirii regelui Petru
 în Belgrad, dăm ađi următoarele amê-
 nunte:

La ușa catedralei Regele a fost pri-
 mit de Metropolit și de o numărōsă asis-
 tență, de membrii consiliului de stat, de
 delegațiunile tuturor ministerelor, de mulți
 ofițeri.

Mitropolitul a rostit o scurtă alocu-
 țione și apoi regele intră în biserică.

După terminarea serviciului divin,
 Mitropolitul a rostit un discurs, spunênd,
 că chemarea la tron a lui Petru Kara-
 gheorghevic de către națiune, s'a făcut
 din voința lui Dumnezeu.

După o scurtă rugăciune regele pă-
 răsî biserică în mijlocul ovațiunilor, cor-
 tegiul se formă din nou și se îndreptă
 spre palatul nou, aclamat cu entusiasm pe
 tot parcursul.

La palat erau adunați senatorii și
 deputații. Președietele scupcinei Velimi-
 rovic a pronunțat un discurs spunênd, că
 adunarea națională uréză bună venire lui
 Petru Karagheorghevic cu convingerea,
 că regele va favorisa dezvoltarea cultu-
 rală națională a țerii.

Regele a răspuns mulțumind și de-
 clarând solemn, că va domni numai în
 acord cu scupștina, asigurându-o tot-odată
 că-și va ținé cu lealitate promisiunile
 făcute.

Regele termină strigând: Trăiescă
 poporul sêrb!

Suveranul dete apoi mâna cu fie-care
 din membrii adunării naționale.

Regele eși în balcon, mulțimea i-a
 făcut ovațiuni.

Au defilat pe dinaintea palatului, cu
 drapel și musică, voluntarii sêrbi și streini,
 cari au luat parte la rêsboiul pentru in-
 dependentă.

După amiazi, la 4 ore, suveranul a
 făcut o preumblare prin oraș, în trăsura
 deschisă, fără escortă, însoțit fiind numai
 de un adjutant.

Mulțimea l'a aclamat.

În fața palatului cânta musica. Pu-
 blicul face ovațiuni. Trec pe dinaintea pa-
 latului cete de manifestați, scoțênd stri-
 găte formidabile de „*Jivio!*“

Pe strade domnesce mare însuflețire.

Au început mari serbări populare în
 piața Sf. Sava, în piața Sf. Marcu, în piața
 Gărei și în parcul Kalemgdan.

Sêra orașul a fost iluminat. Strada
 palatului și piața teatrului aveau un aspect
 feeric. Grupe de tineri cutreeră orașul în
 strigăte de bucurie. Animația era förte
 mare.

La 9 ore s'a făcut o retragere cu
 torțe, la care au luat parte decî de mii
 de cetățeni.

Soldații purtau torțe și lampioné co-
 lorate. Trecênd pe dinaintea palatului, au
 isbucnit cu toții în strigăte nesfîrșite de
 Jivio!

În rêsponsul ce a dat la discursul
 de bună-venire al lui Avacumovic, re-
 gele a relevat important momentului,
 când reintră în scumpa sa patrie, pentru
 întâia óra, după 45 ani.

În acest moment, a đis Regele, simt
 recunoscîntă față de Dumnezeu, bucurie
 și sentimentul datoriei ca rege al Serbiei.
 În același timp, trebuie să vă mulțumesc
 vouê, domnule președinte al consiliului,
 și colegilor voștri și să esprim recunos-
 cința mea regală pentru modul cum v'ați
 îndeplinit datoriile față de scumpa nōstră
 patrie și care corêspunde intereselor sale.

Interviewat în cursul călătoriei sale
 la Belgrad de un redactor al țiarului „*Wie-
 ner Tagblatt*“, Regele Petru a făcut urmă-
 torele declarațiuni:

E fericit și emoționat de ovațiuni
 ce i s'au făcut la plecarea sa din Geneva
 și în cursul călătoriei.

Corespondentul l'a întrebat ce atitu-
 dine o să aibă în fața dorinței exprimate
 de câte-va puteri, d'a se pedepsi ofițerii
 masacratori.

Regele a rêspons fără să stea la în-
 doială:

— Chestiunea e förte grea pentru mine.
 Nu uitați, că sunt suveran constituțional

și că trebuie să mă conformez hotărârii poporului.

Cele două camere s'arberesc au lămurit situațiunea, exprimând armatei mulțumiri și felicitări.

Nu pot să mă pun în contradicțiune cu corpurile legislative, cu națiunea întregă.

La sosirea mea la Belgrad, voi găsi un fapt împlinit, care mă împiedecă d'ă mă ocupa mai mult de această chestiune. Alt-fel aș proceda în mod neconstituțional.

Eu nu cunosc partide, ci cunosc numai cetățenii sârbi. Voi domni asupra poporului, nu asupra partidelor. După o așa schimbare de domnie, situațiunea este și ea schimbată. Partidele vor trebui, firește, să evolueze în scopul de a lucra.

Nu vom pute să mai avem altă țintă acum când poporul posedă toate libertățile, decât dezvoltarea prosperității țerei.

Vom lucra la acesta din toate forțele și sper că viitorul va fi fericit.

Comunitățile bisericesci slovace.

(Urmare. 5.)

Conventul general ceru la 1895 subvenție de stat și în petiție asigură guvernul, că această cerere o face și din punctul de vedere „maghiar-național” și al „politice de stat”. Etă textual ce se dice în petiție: „Biserica noastră a fost în tot-déuna o protagonistă a statului maghiar și a tendințelor naționale maghiare și va fi și în viitor. Inse spre a pute birui diferitele curente naționale (se înțelege a națiunilor nemaghiare), cari se ivesc într'ensă din timp în timp, trebuie să dispună da mijloce suficiente bănesci. Cu bani se pot împedea multe rele și multe nemulțumiri. Indreptarea stării materiale a multor preoți și învățători din Ungaria-de-nord (se înțelege: slovac) i-ar câștiga din ce în ce mai mult pentru biserica în general și prin acesta pentru statul maghiar. Biserica va purta grije, ca subvenția de stat să nu se dea vr'unui nedemn (adecă credincios națiunii sale) și, liberă de grijile materiale, ar pute să promoveze scopurile cele mari ale statului maghiar cu succes și mai mare, decât a făcut'o acesta până acuma”. (Citată din „Cirkevni Listy (Kirchliche Blätter) 1895).

Este evident, că biserica prin acesta se ofere statului ca servitoare. Precum aici conventul general bisericesc se preface în societate politică și își ofere guvernului serviciile la denunțaiuni, mituir și a așa este și știința teologică, dispusă a servi scopurilor politice violente. Profesorul de teologie Masznyk de la academia teologică din Pojun, a declarat cu ocașiunea instalării sale, că va colabora la crearea unei teologii maghiare-naționale. Frumos! D-l profesor care trebuie să instruescă tinerii slovaci, ca să scotă din ei preoți slovaci, vré să întemeieze o teologie maghiară-națională. La acel institut vorba slovacă rostită de un tiner slovac este echivalentă cu deonestarea institutului (Cirkevni Listy 1898 Nr. 12) și este aspru pedepsită.

Guvernul, îndemnat de zorul de a avé cât se pôte de mulți preoți la chere-mul său, împarte subvențiuni acelor preoți, cari au venite anuale mai puțin de 1600 cor. Se înțelege, că în prima linie are în vedere preoțiimea s'aracă din slovacime. Căci cei mai mulți parochii evanghelic au venite foarte slabe, și chiar și aceia, cari au mai mult de 1600 cor. cer asemenea subvențiuni. Acela însă care a primit o dată o asemenea subvențiune, orî administréză o funcție de stat cât de mică, are mâinile legate pentru tot-déuna. Articolul 8 și 9 a legii de la 1898 dice lămurit: „Dacă vr'unul din acei preoți cari cer subvențiunea este bănuat a fi dușman statului, nu i-se pôte acorda subvenție și în cas, când ar avé-o, să i-se suprimé”. Cetitorul șoie deja, că orî-ce act, care nu este în acord cu ideea de stat maghiară este considerat dușmănos patriei.

Așa cetim d. e. în „Ludové Noviny” din Maiu 1901, că mulți preoți catolici au încetat de a mai abona acel jurnal, după ce au cerut să li-se dea subvenția de stat. Căci, decât pretorele notarul, său orî-cine

altul îi denunță, că abonéză vr'o fôie slovacă, calificația lor suferé mult. Un preot, care beneficiéză așa-dér de subvenția de stat, încetéză de a mai sprijini s'ermana literatură slovacă, nu mai îndrăsnesce a vota pe un candidat slovac la alegerea pentru dietă orî comitat, nu mai cutéză a se presenta la un meeting național în T.-S.-Mărtin, orî peste tot la vr'o adunare slovacă; numai pe ascuns își visitéză pretenii slovac și stă pe gânduri, ore să dea să-și facă cismele unui ciobotar cu sentimente naționale slovacesci. Invățătorul de la școla confesională, ce e drept, nu e direct at'ernător de la guvern, decât însă primesece cel mai neînsemnat oficiu, ca d. e. diriginte postal, orî matriculant, situația lui să schimbă dintr'o dată și în viața lui nu mai pôte a se declara slovac.

(Va urma.)

SCIRILE DILEI.

— 13 Iunie v.

Reuniunea română de cântări din Brașov va da mâne-séră 27 Iunie, în sala Redutei un concert, al cărui program l'au anunțat deja. Aceeași reuniune a primit o invitare să dea un concert la *Baia-mare* cu ocașiunea adunării „Asociațiunei.”

Principele Ferdinand abdică? Diarul rusesc „Petersburgskija Vjedomosti” aduce scirea, că principele *Ferdinand* al Bulgariei va abdică în curând la tron. E de observat, că numitul diar întretine legături intime cu cercurile guvernului rusesc și tot el scrisese înainte c'o săptemână de tragedia din Belgrad, că regele *Alesandru* va fi detronat.

Procesul de lesă-maiestate, ce s'a intentat avocatului *Kalmár* din M.-Terssiopol (Szabadka) a fost judecat zilele acestea la curtea cu jurați din Budapesta. *Kalmár* a fost condamnat la 3 luni închisore, cu care s'a declarat mulțumit. Procurorul a anunțat recurs în casație.

Regina Natalia. Se dice, că Regina României ar fi primit o scrisore din partea ex-Reginei Natalia a Serbiei, prin care își arată recunoștința față de M. S. Regele, pentru atitudinea pe care Suveranul român a luat-o față de regicidiul din Belgrad. Regina Natalia anunță prin aceea scrisore, că dorința ei ar fi să vie să se stabiléscă pentru două luni în România și să ceră în acest timp corpul nefericitului său fiu, ca să-l îngrôpe alături de acela al tatălui său, regele Milan.

Ploi torențiale. În urma ploilor torențiale, ce s'au revérsat alaltăieri, erî și ađi asupra Brașovului țerii Bêrsei, pagubele cauzate sunt enorme. În Târlungeni a inundat Tirlungul, Oltul amenință de asemenea să iésă din alvia sa. Intre *Blasiu* și *Micăsasa* terasamentul liniei fierate a fost spălat, din care causă trenul nr. 602 și 506 au sosit câte cu 3 ore întârziere, ér ađi până după amiađi la orele 4 n'am primit nici o postă din spre Budapesta.

De necređut. Diarul „V. T.” din Bêrlad aduce scirea, că la 10 Maiu st. v., care este o di de s'erbătore națională în România, câți-va elevi de la liceu au pus la piept cocardă națională. Unul dintre profesorii acelu liceu a forțat pe acei elevi să-și dea jos cocarda națională pronunțând cuvintele: „Dați jos flécul acela”.

Concert bisericesc. În biserica cea monumentală evanghelică din cetate, numită „Biserica négră”, a cărei orgă se dice, că e cea mai mare în totă monarchia, s'a ținut aséră un concert bisericesc, al cărui program l'am anunțat deja. Publicul brașovean, fără deosebire de confesiune și naționalitate, s'a grăbit a sprijini prin obolul său acest concert, care s'a dat pentru scop filantropic. Biserica era archi-plină. În schimb plăcerea artistică, ce ni-a oferit acest concert, a fost din cele mai rare. Corul mixt al elevilor sub măestră conducerea d-lui *Rudolf Lassel* a executat cu o precisiune neîntrecută „Christos a înviat” după o melodie din secolul XII, apoi cân-

tecul de Crăciun de *Riedel* și alte trei cântece religiose de *Mendelssohn*, în care s'a distins și un solo alt. — *Dr. Hans Copony*, cunoscutul cântăreț de operă, a executat cu vocea-i curată și melodiósă tenor cincî cântece bisericesci, dintre cari, nu scii căreia să-i dai preferența. Ni-se pare însă, că „Ave Maria” de *Cherubini* și „Die Himmel rühmen des Ewigen Ehre” au fost cele mai desevérșite. Publicul îl asculta cu respirația oprită. — Ce să dicem de fantasia liberă pe orgă executată de d-l *R. Lassel* și mai ales de *Toccata* și *Fuge*, cu cari a încheiat concertul? De la sunetele mistice pianissime, cari păreau că vin din altă lume, și până la sunetul tunetului, toate nuanțele celui mai perfect instrument musical ne-au încântat urechile și ne-au sgduit sufletele.

Biserica, neavând ecleraj, deore-ce la evanghelicî nu există serviciu divin nocturn, s'au improvisat patru candelabre de lemn, pe cari s'au așeđat peste 700 de lumînări de spermancet, răspândind o lumină mistică foarte potrivită, care a influențat în mod plăcut asupra dispoziției sufletelor.

Cununie. D-șora *Elena V. Orghidan* și d-l *Vasilie T. Stănescu* inginer, vor serba cununia lor religioasă Duminecă în 15 Iunie st. v. a. c. în biserica Sf. Vineri din Bucuresci. — Felicitările noastre căldurose.

Acordare de nobilime. Maiestatea Sa a acordat titlul de nobil cu predicatul de „Gyulafalva” (*Giulesci*, în Maramureș) lui *Bernat, Hermann* și *Alfred Groedel*. — Vedem, că în epoca noastră „democratică” se înmulțesc nobilii. — În timpurile vechi se acordau predicatele pentru titluri de vitejie, ađi se acordă negustorilor. În timpul din urmă au fost distinși numeroși evrei cu titlul de nobil, unii chiar cu titlul de baron.

Principele Ferdinand al Bulgariei a ordonat un doliu de Curte de 10 zile din incidentul asasinării părechii regale s'arberesci.

Alesandru și Draga. Intre scrisorile regelui *Alesandru* s'au aflat o mulțime de țiduli, pe cari sunt scrise mici sciri schimbate între el și regina *Draga*. Țidurile acestea sunt o dovadă de contactul neîntrerupt între rege și regină, chiar și atunci când ocupațiunile oficiale îi ținé departe unul de altul. Când regele *Alesandru* lua parte la vr'un consiliu unde regina nu putea să asiste, regele o avisa pe micul țidul de mersul desbaterilor, ér regina tot în modul acesta îi da sfaturi, cum să se pörte. Intre actele și manuscriptele regelui s'au aflat și câte-va scrisori de amor, schimbate între *Alesandru* și *Draga* încă pe când *Milan* și *Natalia* erau la olaltă. O parte din aceste scrisori se vor publica în broșură.

Fiul bastard al lui Milan. Academia militară din Berlin a refuzat de a primi la învățătură pe tinerul *Cristici*, fiul natural al răposatului rege s'arberesc *Milan* și al Artemisiei *Cristici*, din causă, că este un copil nelegitim.

Telegrafia pe mare. De câte-va luni de zile companiile transatlantice străine fac încercări continue cu telegrafia fără fir pe bordul vaselor. Este vorba să se stabiléscă comunicație între două seu mai multe vase, seu între un vas și cöste. Idealul acestor încercări ar fi, ca marinarii să pötă scöte un diar pentru pasagerii, cari stau isolați de continent săptemâni întregi. Acest ideal, care până acum cât-va timp se părea o nebunie, este pe cale de a deveni un fapt real. În momentul actual sunt șapte-deci și două de vase, cari sunt provéđute cu aparate de telegrafie fără fir, ce funcționéză regulat la fie-care drum făcut pe mare. Numărul porturilor pe uscat sunt până acum trei-deci, și anume în Anglia, Germania, Canada și Statele-Unite. Anglia singură are trei-spre-dece. Vasele, cari sunt îndepărtate mult de uscat, primesc de pe continent vești prin mijlocirea altor vase. În timp de

șapte zile de călătorie pe mare, călătorii vasului frances *Lorraine*, au fost ținuti aproape diñnic în curent cu scirile de pe uscat. Depeșile îndată ce se primeau, erau afișate în sala pasagerilor de cl. I. Nu rămâne decât să se scötă un diar, cu inserții și cu reclame, pentru-ca invențiunea lui *Marconi* să devie de un folos ma practic.

La casa de tir se va da mâne Sâmbătă séra, o serbare „O nópte în Veneția — sub Tîmpa” cu musica militară *Raci. Păstravi. Vin și bere escelentă.*

Tinerimea română de la pölelmunșilor apusenî invită la petrecerea d'vară ce se va aranja Duminecă în 5 Iuli st. n. a. c. în curtea școlei române di Mesentea. Inceputul precis la 5 ore p. n. Prețul de intrare: de persónă 1 cor. d familie 2 cor. Venitul curat e destinat în favorul școlei. Contribuirî peste taxa d intrare se primesc cu mulțămită și se vo publica. Petrecerea se va ținé și la ca de timp nefavorabil în edificiul școlei.

Aparate de fotografie pentru diletanți. Firm *A. MOLL*, liferantul curții c. și r. din Viena *Tuchlauben* Nr. 9 își recomandă amatorilor d fotografare, articolele sale necesare pentru a fotografia. La cerere trimite liste ilustrate conțnend prețurile. Depozite în Brașov la *F. Jekeliu* *F. Kelemen*, *Victor Roth* farmaciști. *Teutsch* *Tartler*, *D. Eremias* nepoți.

Guvernul rusesc și turburările din Chișineu.

Ministrul de interne al Rusiei *Plehn* într'un interview acordat corespondentului diarului „New York Herald” asupra masacrelor din Chișineu, a făcut următorul declarațiuni:

— „Nu e adevérat, că ancheta a fost superficială. Șefii comunității evreesci a fost ascultați.

Mai mult. Două sute dintre agresori au fost arestați.

— Cum să face, că turburările au putu să dureze atâta timp.

— „În ziua turburărilor, la 11 sér. am primit o telegramă, informându-mé d ceea-ce s'a petrecut. La óra 12 telegrafian guvernatorului să proclame legea marțială în oraș. Védénd, că revolta continua, an telegrafiat din nou guvernatorului, declarându-i în numele împératului, că era ținut personal responsabil de evenimentele. Resultatul îl cunöșceți: revocarea guvernatorului și a șefului poliției locale.

„Trebuie recunoscut, partea slabă a situațiunei a fost apatia poliției, pöte și conflictele de atribuțiune între elementul polițienesc și elementul militar.

„E foarte greu în asemenea împrejurări, să faci poliția și soldații să apere pe Evrei. Guvernatorii însă au primit instrucțiuni severe pentru viitor.

— S'a afirmat, că guvernul a închis ochii la ceea ce s'a petrecut:

— „E o alegațiune scandalósă. Drept vorbind însă, chestiunea evreescă la noi e foarte greu de resolvat. Față de sporul populațiunei evreesci vom estinde limitele teritoriale fixate astăđi. Dér și această soluțiune va fi temporară. Din 500.000 câți erau, Evreii forméză astăđi un tot de 3—4 milioane!”

Rechisitorul în afacerea fraudelor din Bucuresci.

Rechisitorul procurorului în afacerea falșurilor de la finanțe încheie cu următoarele considerațiuni:

În drept din punct de vedere al responsabilităței penale faptul imputat inculpatului principal *Alexandru Parisianu* este un falș în acte publice, delict prevéđut și pedepsit de art. 124 din codul penal.

În adevér toate elementele acestui delict: calitatea de funcționar public, pie-sele falsificate, procesele verbale de constatare a tragerilor la sorți frauduloase, a titlurilor de rentă, constituie elementele unui falș în acte publice, căci aceste acte au fost dresate de inculpat în calitatea sa de funcționar și în exercițiul funcției, alțerarea adevérului este evidentă, aceste procese verbale presintând ca adeverate...

fapte mincinoase; prejudiciul și posibilitatea de prejudiciu pentru terții detentori ai titlurilor, cari erau privați de eventualitatea unui folos în cas când titlurile lor ar fi eșit la sorți în cursul unei trageri normale.

În ceea ce privește cel de al doilea element, acel al intențiunii frauduloase, el rezultă clar din acest prejudiciu cauzat terților persoane, asigurând un folos altor persoane, cât și din beneficiul ilicit și nelegitim pe care inculpatul și-l procura fie din sumele primite de la *Dan Albahary*, fie din diferența de curs 1000 fr. pentru titlurile de 5000 fr., când făcea tragerea frauduloasă pe propria sa socotă.

În ceea ce privește pe Vasile Dumitrescu, faptul ce i-se impută întrunesc elementele delictului de complicitate în falsurile comise de Parisianu, complicitate în sensul art. 51 din codul penal.

Fără ajutorul lui Dumitrescu, Parisianu n'ar fi putut în adevăr să comită falsurile. Dumitrescu a înlesnit alterarea adevărului, făcând să iasă la sorți într'un mod simulat și fraudulos, falsele numere ale titlurilor de rentă și creânduși în acest chip foloase ilicite și nelegitime, întocmai ca și autorul principal.

Același lucru și cu Dan Albahary, concursul dat de el autorului principal Parisianu — capitalul cu care au fost cumpărate cele 822 titluri de rentă de câte 5000 franci trase în mod fraudulos în folosul său — fiind de acea natură, că fără acest concurs falsurile făcute de Parisianu n'ar fi putut fi comise. Este deci complicitate, înțrând în prevederile art. 51 din codul penal.

În ce privește pe inculpatul *Morena Albahary*, concursul dat de către el autorului principal, înțrând în prevederile art. 49 și 50 al. II din codul penal fiind-că e chestie de complicitate simplă.

Tot ca și la actele imputate lui Dan Albahary, aceleași elemente ale complicității prev. de art. 51 c. p. sunt dovedite și în sarcina lui *Aron Behar* și *Eustațiu Măcărescu*. Însă atât *Aron Behar* cât și inculpatul *Bally* au mai comis și un alt fapt penal, delictul de șantaj prevăzut de art. 334 al. III din codul penal, șantaj operat și săvârșit în primul rând contra inculpatului *Dan Albahary*, pe care l-au amenințat cu denunțarea și, în al doilea rând mai târziu șantaj încercat contra casei de bancă *Disconto-Gesellschaft* din Berlin și însuși a statului român, prin amenințările verbale și scrisorile de denunț în mod public tragerile frauduloase făcute mai mulți ani de-a rândul la ministerul de finanțe român de către inculpații *Parisianu* și *Dumitrescu*.

Evoluțiunea.*

IV.

Elevii recunosători ai lui *Simeon Bărnuțiu*, care în timpul scurt, cât a stat profesor la universitatea din Iași, a creat școlă în Moldova, așa numita „școlă naționalistă“, după mărtașa măestrului, îndemnați de sentimentul grațitudinii i-au publicat manuscrisurile.

Nu mai puțin de 13 opere și-au propus a edita acei recunosători elevi între cari opere era și „Dreptul public al Românilor“, lucrare originală, genuină a lui „fructul, său mai bine rezultatul laborilor întregii lui vieți“, cum se dice în prefața acelei cărți.

Nu știu, decât au isbutit să scotă toate acele 13 cărți de sub tipar, eu posed cinci, între cari și „Dreptul natural public“ apărut la 1870 în Iași.

În această carte *Bărnuțiu* vorbind despre originea statului dice, că asupra chestiunii, cum s'au născut statele cele mai vechi istoria tace de tot. Multe s'au născut prin teroare și violență, unele s'au fondat de *Nemrozi*, altele de *Bramini*, *Ildebrandi*, *Iesuiți* ș. a. Multe s'au născut numai cu încetul, crescând adecă ore-cari familii, cari se guvernau după o formă patriarhală, pe altele erauși le-au decretat cu puterea alte state etc.

În ce privește originea statului juridic, lăsam să vorbescă însuși *Bărnuțiu*:

„Acel ceva, ce se cere mai departe și din care se explică originea cea juridică a statului, e contractul social care l'au încheiat toți cu toți pentru efectuarea unui scop comun, adecă a ideii statului“.

„În contra acestei învățături s'au ridicat obiecțiuni din partea unor juristi mai vechi, cari deduc originea statului de la *Dumneșeu* din voința lui *Dumneșeu*, apoi din partea naturalistilor și a lui *Haller*.“)

„Adecă juristii cei dintâi dice, că *Dumneșeu* e originea tuturor lucrurilor, așa-dér nici autorul statului nu poate să fie altul, decât numai *Dumneșeu*. Aceștia se poate răspunde: e adevărat, că e voința lui *Dumneșeu*, ca să fie state și ca omeni să asculte de superiorități; însă acest adevăr nu împedecă, ca să nu căutăm o origine mai de aproape și imediată a statului, nu împedecă să nu întrebăm, cari sunt mijlocele spre a împlini voința lui *Dumneșeu*, ca să fie state și superiorități? Său ce e neapărat, pentru ca un stat determinat să aibă un adevărat fundament juridic? Deci precum e căsătoria de la *Dumneșeu*, și cu toate acestea e fundată pe contract, așa e și statul.

„Naturalistii deduc statul său din organismul Universului său într'alt mod, dicend, că și statul încă se formeză după legile naturii. — Însă aci nu e vorba despre legile fizice ci despre cele morale său ale libertății și prin urmare despre originea cea juridică a statului, care se poate întemeia numai pe legile libertății era nu pe legi fizice“.

Credem, că *Bărnuțiu* a fost la nivelul științei juridice de pe timpul său și prelegerile sale erau ținute cu tot aparatul științific de care putea să dispună un om genial și conștient înaintea de asta cu patru-șeci de ani.

Vedem, că el nu ignoră nici părerea naturalistilor asupra originii statului și îi combate cu argumentul, că aci nu e vorba despre legile fizice, ci despre cele morale său ale libertății.

În patru-șeci de ani însă știința a progresat, argumentul lui *Bărnuțiu* despre legile morale și ale libertății adă sunt „răsturnate“ prin proclamarea monismului și evoluțiunii, care neadmițând suflet, nu admite nici legi morale, nici libertate. „Dualism nu există, totul e una, totul e materie și prin urmare și originea statului se explică prin evoluțiune“.

Unul dintre savanții juristi, care se laudă că a descoperit adevăratele isvóre ale statului și cu acesta ale moralității și dreptului, este profesorul din Graz Dr. L. *Gumplowicz*.

În opera sa cea mai nouă „Allgemeines Staatsrecht“²⁾ învățatul profesor ne comunică rezultatele cercetărilor sale urmate de o lungă serie de ani. *Gumplowicz* e liberal, din opera acesta a sa însă rezultă, cât de înrudit este liberalismul și socialismul, ori cât de diferite ar fi concludsiunile ce le face unul și altul.

Nu există dualism, învățăturile creștinismului despre căderea în păcat, mântuire și fiul lui *Dumneșeu* sunt „mituri“ dice *Gumplowicz*.

O descoperire epocală mai face învățatul profesor din Graz, pentru care fi este asigurat risul homeric al tuturor epocelor, aume el dice, că materialismul și idealismul au un dușman comun în dualism!⁴⁾

Până acuma credeam, că idealismul este o flóre delicată udată și cultivată de facultățile sufletului și are de dușman natural al său materialismul, cu care vecinic se pune în antitesă: Idealism — materialism! Acuma aflăm, că acestea două sunt concepții înrudite și dușmanul lor comun este dualismul.

În ce privește originea statului și a familiei, *Gumplowicz* o explică, firesce, tot prin evoluție și lupta între clase. Atoamele primare cari compun statele — sunt omeni. De unde vin aceștia? — Au „evoluat“ din animale. — Însă cum? De la o singură păreche (monogenism) ori de la mai multe (polygenism)? G. dice că de la mai multe. „Omenimea își trage ori-

²⁾ Karl Ludwig Haller 1768—1854 fost profesor în Berna. „Restauration der Staatswissenschaft“ 6 v. 1816—26.

³⁾ Allgemeines Staatsrecht. Zweite, umgearbeitete und vermehrte Auflage des „Philosophischen Staatsrechtes“ Innsbruck 1897.

⁴⁾ o. c. pg. 5.

ginea de la nenumărate horde primitive, de cari erau pline toate continentele“)

Acestor horde de omeni le lipsia, dice G. ori-ce noțiune de morală și drept. Despre stat și familie nici vorbă. Trăiau în promiscuitate sexuală. Sute de mii de ani a durat această stare.

Nu scim pe ce motiv G. împarte acele horde în stabile și vagante. Acestea le subjugă pe acelea și de aici se derivă statul, care nu se întemeiază pe drept, ci pe forță.

Așa explică un profesor modern originea statului, a familiei a moralei, a dreptului. Doctrina de felul acesta se propagă de pe catedrele universitare mai renunite, ce se dicem de piticul *Sonnenberg* (*Somló*) de la Oradea-mare, care nu face alta, decât imiteză pe magistrii săi?!

E vorba însă, că ipotezele acestea, —câci adevăruri dovedite nici propagatorii lor nu pot susține, că ar fi — lovesc direct în toate instituțiunile cari au contribuit până acuma la consolidarea noastră ca națiune. Lovesc înainte de toate în credință și biserică.

Ce părere va fi având un tiner român, care a ședut la picioarele lui *Sonnenberg* despre instituțiile create de părinții noștri cu atâtea jertfe și atâtea idealism (nu materialism!) nici nu îndrănesc a mă întreba, pentru-că răspunsul ar fi prea desolant.

E destul a constata, că semne de disoluțiune vedem destule în mijlocul generației mai tinere române și aceste semne nu sunt decât efectul propagandei materialiste a profesorilor de la școlile superioare.

A. P.

Ce se întâmplă cu asasinii din Serbia.

De Petru Rosegger.

Krieglach, 19 Iunie 1903.

Anarhiștii sunt de sigur omeni nemulțumiți. Deocă însă nici acuma nu sunt mulțumiți, atunci nimeni nu-i mai poate mulțumi.

Regele și-a adunat o armată frumoasă, ca să țină rânduială în țară și înainte de toate să-i apere casa. Ofițerii acestei armate se adună într'o sără la cercul militar la o petrecere intimă. După ce au mâncat și beut și s'au delectat la sunetele muzicii, se duc la palat și își căsăpesc regele cu totă familia sa, servitorii și miniștrii săi. Soldații își dau vânt cu această ocaziune: profanează cadavre și jefuesc. Apoi ies domni pe stradă liniștiți și strigă:

„În noaptea aceasta au fost omorâți regele, regina și miniștrii!“ Poporul jubilează. Tote bune. Poporul în tot-deuna jubilează puterii și succesului. Firesce, de astă-dată avea motive deosebite de a jubila, căci multe fărâdelegi s'au săvârșit împotriva lui, în palatul regesc, de o lungă serie de ani. Totuși poporul în această și sombră nu putea săi, ce o să urmeze de aci, ceva mai bun, ori ceva mai rău? Cu toate acestea poporul jubila. Pressa cânta cântece eroice, autoritățile își suspendară reverențios funcțiunile, gendarmii își depuseră armele înaintea ucigașilor și preoții refuseră ultimele onoruri celor uciși.

Ei, ce mai vrău, pentru numele lui *Dumneșeu*, anarhiștii? Dór' au ajuns la țintă. Ori poate le-a mai rămas să pledeze pentru drepturile de om ale regilor? În palatul regal al unui stat civilizat se asasinază de ce persoane — și în întreg regatul nici un acuator! Restul lumei privia indiferent și dicea, că această crimă ne mai pomenită este — o afacere internă. Au fost, ce e drept, și unele indignări. Când „afacerea internă“ părea că ia o turnură democratică. s'au revoltat monarchiștii asupra crimei din konak, ér când fú ales un rege, s'au revoltat republicanii împotriva asasinilor. Firesce însă, totul era pla-

⁵⁾ „Wie sich ganz unwiderleglich herausgestellt hat, stammt die Menschheit von einer Unzahl primitiver Horden, deren es in allen Welttheilen und Gegenden die Hülle und Fülle gab.“ — o. c. p. 87.

tonism. Așteptasem, ca în vr'o țară civilizată a Europei să se ridice unul din numeroșii idealisti și moralisti și să acuse pe ucigași, cerend pedepsirea lor în numele umanității. Am așteptat înzadar. Noul rege se dice, că condamnă fapta sângeroasă și totuși se aședă pe locul, ce l'a făcut gol acea faptă. El promite, că va exila pe făptuitorii, ale căror nume sunt un secret public, și totuși tocmai pe acești bărbați lasă să-i trimită spre a-l felicita. Și apoi se nu se transplanteze fatalitatea din generațiune în generațiune, așa că poporul vecinic va fi ruinat de regele său, ér regele de popor.

Regicidul poate să fie o afacere internă, deși mă mir, că regii Europei sancționează în tăcere acest fel de executare politică a poporului. Însă omicidul nu este afacere internă. Omul este o afacere comună și este supus dreptului ginților. Deocă de astă-dată vor tăce procurorii statului, cu atât mai tare trebuie să vorbescă procurorii umanității. Poeții și cugetătorii, profesorii și publiciștii ar trebui să cêră în numele umanității, ca ucigașii sêrbi să fie pedepsiți după lege!

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 25 Iunie. Baronul *Fejervary* a declarat categoric, că nu mai vré să fie ministru.

— În contra partidului kossuthist s'a făcut adă o demonstrație de către socialisti. S'au strigat: *Abzug trädătorul Kossuth!* Ați tradat țera! *Abzug* partidul independist trädător!

Viena, 25 Iunie. „*Neue Freie Presse*“ desminte scirea, publicată în câte-va diare, despre demisiunea ministrului comun de răsboi.

Belgrad, 25 Iunie. Regele *Petru* a depus adă jurământul pe noua constituție.

Belgrad, 25 Iunie. Regele *Petru* a dat o proclamație către poporul sêrbesc prin care spune, că depunend jurământul pe constituție, și-a început domnirea. Spune, că vré să fie domnitor constituțional, va respecta legile și cere să le respecteze și supușii săi. Tôtă încrederea și-o pune în patriotismul Sêrbilor.

Sofia, 25 Iunie. *Diarul „Bulg. Torgowski Wjestnik“* scrie, că 5 din ofițerii regimentului 6 sêrbesc, cari au luat parte la regicidul din Belgrad, au înebunit. ér muți alții s'au sinucis. Guvernul sêrbesc tăinuesce casurile aeeste.

Paris, 25 Iunie. *Delcassé* a comunicat consiliului de miniștri, că *Țarul* a invitat pe toți șefii de stat major francesi la marile manevre din Rusia.

Literatură.

Musică. A apărut de curând în Viena un caiet de compozițiuni ale mult talentatului compositor român *Ioan Scărlătescu*

Acest caiet de valóre conține 4 cântece pentru voce și pian foarte frumoase, între cari se află și o mândră *Doină*, care are ca text o poezie de *Eminescu*.

Pretul unui caiet e de 3 corone plus 5 bani porto și se află de vânzare la tipografia *A. Mureșianu* în Brașov.

— „*Balade populare*“ de *Avram Corcea*. O broșură elegant tipărită de 137 pagini, conține o mulțime de poezii populare, cari caracterizează fantasia poetică a poporului nostru. Aceste poezii s'au cules de autor de la un lăutar din Bănat cu numele „*Vincentie Micu*“. Pretul broșurei e 1 cor. 60 bani plus 20 bani porto. Se poate procura de la tipografia *A. Mureșianu*, Brașov.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**

Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

**Dela „Tipografia A. Mureșianu“
din Brașov,
se pot procura următoarele cărți:**

(La cărțile aici înșirate este a se mai adauge o lângă portul postal arătat, încă 25 bani pentru comandație.)

Scrieri literare pentru popor.

„**Carnetul Roșu**“, o interesantă năvălă nihilistă, tradusă din germană de Moșul. O broșură de 104 pagini, format octav mic. Broșura oferă o lectură ușoară și distractivă. — „**Moșul**“ e cunoscut cetitorilor noștri din numărósele sale lucrări publicate în foiața diarului Gaz. Trans. Prețul cu posta 50 bani.

„**Caractere morale**, exemple și sentințe ucelese din istoriile și literaturile popórelor vechi și moderne“ de Ioan Popea Prețul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge și portul postal.

„**Castelul din Carpați**“, roman din viața poporului român din Ardeal, de Jules Verne, tradus de d-l Dr. Victor Onișor cu o prefață de Dr. Eliá Dáianu. O carte fórté interesantă, care n'ar trebui să lipsească de pe masa nici unui Român. — Exemplarul broșat edit. poporală 1 cor. 60, broșat edit. de lux 2 cor 40 (plus 10 b. porto), legat 4 cor. (plus 20 b. porto).

„**Dietetica poporală**, scrisă cu deosebită considerație la modul de vețuire a țeranului român, de Simeon Stoica, medic pensionat. Conține vre o 25 figuri în text. Se vinde acum în loc de cor. 1.60 cu 1 cor. + 10 b. porto)

„**Instrucțiuni populare** despre datorițele și drepturile purtă datorului devedate de Wilhelm Niemandz. Acastă carte e un îndreptar de o trebuință nespus de mare pentru toți câți au afaceri cu dările. Prețul cor. 1.20 plus 10 bani porto.

„**Omul**“, noțiuni din anatomie și fiziologie și reguli igienice pentru conservarea sănătății și a corpului omenesc de George Cătană inv. Acastă carte servește ca manual pentru anul al IV-lea al școlé pop., pentru școléle de repetiție și pentru poporul nostru. Prețul 50 bani (plus 5 b. porto.)

„**Cugete și considerațiuni din experiența vieții lui Arghirobarb**. Conține 170 de sfaturi înțelepte, scoése din pățania vieții. Prețul 20 b. (cu posta 24 b.

„**Novele de Sienkiewicz**: „Natură și ieță“, „Sluga veche“ și „Ianco musicanal.“ Traducere de I. C. Panțu; o broșură de 192 pag. Prețul 80 bani + 5 bani porto.

I. C. Panțu: „In plasă“, „In Baltă“, „Cale grea“, „La Códă“, „La cărciuma lui Tiripho.“ Schițe din viața delu țérá. O broșură de 112 pag. cu prețul 40 bani (+ 5 bani porto.)

I. C. Panțu: „**La țerg**“, povestire din viața unui cioban. O broșură din 32 pag. cu prețul 16 bani + 3 bani porto.

„**Lira Bihorului**, o carte cu povestiri istorice scrisă în versuri, de Antoniu Pop. Prețul 40 b. (cu porto 46 bani).

„**Părintele Nicolae**, schiță din viața preoților de G. Simu Prețul 60 b. + 6 bani porto.)

„**Săpătorul de bani**, comediă în trei acte, localisată de A. Popp. Se recomandă mai ales pentru cei vréu să jóce teatrul. Prețul 24 bani (prin postă 28 b.)

„**Viétu după mórte**, séu nemurirea sufletului, dedusă din misterul ființei omenești și desertăciunea celor trecătoare, de I. P. Ediția II. Prețul cor. 1. (Cu posta cor. 1.10).

„**Poesii** de R. V. Buticescu. Prețul era la început 2 cor. 40b., acum numai cor. 1.20 (cu posta cor. 1.40)

„**Suspín și zimbire**, poesii și prosă de A. Pop. Prețul 80 bani (cu porto 86 b.).

„**Taina norocului** séu Povestea satului Nemernicení de Tache Bránduş. Acastă carte e fórté potrivită pentru poporul nostru și costă 1 cor. (+10 b. p.)

„**Balade populare** de Avram Corcea costă cor. 1.60 plus 10 b. porto. Pentru România 3 lei 20 b.

„**Banca de șólă** de I. Dáriu, 30 b. dlus 10 b. p.)

„**Disciplina în serviciul educațiunii** de I. Dáriu, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Idealul învățătorului român** de I. Dáriu, 40 b. (plus porto 10 b.)

„**Tragedia Calvarului** de abat. Henry Bolo traducere în românește de membrii soc. de lect. „Inocențiu M. Clain“ din (Blașiu. Prețul 2 cor. pentru România 3 lei plus 20 b. porto).

„**Lilice delu Pind**, poesii macedonene-originales și daco-române de P. Vulcan, cor. 2 (pl. porto 10 b.)

Scrieri istorice.

„**Memorii din 1848—49** de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunii III în 1848—49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„**Viața și operele lui Andreiú Mureșianu**, studiu istoric-literar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blașiu, Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitul curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul preparandial din Blașiu.

„**Colonel David baron Urs de Margina la Solferino și Lissa**“, interesantă și eminentă conferență, ce a ținut-o d-nul colonel c. și r. Francisc Rieger în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două portrete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, ér altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea morméntului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

„**Pentru memoria lui Avram Iancu**“, ap-tul dat către ministerul de internu D. Percei prin d-l Dr. Amos Fráncu în caasa fondului pentru morméntul lui Iancu. Prețul este 1 corónă. În România 2 lei plus 5 bani porto.

„**Pintea Vitézul**“, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteganul. Oea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind fórté interesante tradițiuni și istorisirí din tóte părțile, pe unde a umbat Pintea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„**Románul în sat și la óste**“. Acesta este titlul unei noué cărțițele, ce d-l Ioan Pop Reteganul, cunoscutul și meritatul nostru scriitor poporal, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„**Lupta pentru drept** de Dr. Rudolf de Ihering traducere de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto).

„**David Almășianu**“, schițe biografice de Ioan Popea. Broșura acastă, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

„**Țéranul român și ungar din Ardeal**“, studiu psihologic poporal de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto).

„**Mândăstirea Putna** în Bucovina de I. Paul. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Cursul la bursa din Viena.

Din 25 Iunie n. 1903.

Renta ung. de aur 4%	120.70
Renta de coróna ung. 4%	99.35
Impr. cáil. fer. ung. în aur 3 1/2%	90.90
Impr. cáil. fer. ung. în argint 4%	98.50
Oblig. cáil. fer. ung. de ost I. emis.	99.25
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	92.90
Bonuri rurale croate-slavone	99.25
Impr. ung. cu premii	198.—
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	155.75
Renta de hárție austr.	100.25
Renta de argint austr.	100.15
Renta de aur austr.	120.95
Rente de coróna austr. 4%	100.60
Losuri din 1860.	153.50
Acții de-ale Bânței austro-ungaré	16.23
Acții de-ale Bânței ung. de credit.	732.—
Acții de-ale Bânței austr. de credit	659.75
Napoleondori	19.06
Márci imperiale germane	117.35
London vista	239.42 1/2
Paris vista	95.22
Note italiene	95.20

Cursul pieței Brașov.

Din 26 Iunie n. 1903.

Banocot rom. Cump.	18.94	Vénd.	18.96
Argint român.	18.80	„	18.92
Napoleond'ori.	19.04	„	19.10
Galbeni	11.20	„	11.30
Ruble Rusescoi	2.53	„	2.53 1/2
Márci germane	117.—	„	117.50
Lire turcescoi	21.50	„	21.60
Seris fonc. Albina 5%	101.—	„	101.—

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame.)

sunt a se adresa subscrisei administratiunii. In cazul publicării unui annciu mai mult de odată se face scădémént, care cresce cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Convocare

Conform ordinului On. Tribunal reg. din Biserica albă nr. 7041—1903, prin acésta toți creditorii asociațiunei de consum „Comoara“ în Sasca-montană (Szászabánya) se provócă ca în termen de 6 luni, compute de la a 3-a publicare a acestei provo-cării în fóea of. „Gazeta Transilvaniei“, să și insinue subsemnatei directiunii eventualele lor pretensiuni avénde față de asociațiunea sus numită.

Sasca-montană, 20 Iun. 1903.

3—3.(1014) DIRECȚIUNEA.

Sz. 1437—1903.

kjegyző.

Hirdetmény.

Ó-Tohán község előljárósága közhirrre teszi, hogy 23,594 kor. 74 fill. építési költséggel előirányzott

községi korcsmaház, istálló és hidmérlegnek vállalat útján leendő építését a község házánál folyó évi július hó 12-én d. e. 10 órakor megtartandó szó- és írásbeli árlejtésen adja vállalatba.

A részletes árlejtési feltételek a járási főszolgabírói hivatalnál s a község előljáróságnál a hivatalos órák alatt betekintheők.

Ugy a szóbeli árlejtés, mint az írásbeli ajánlatokhoz az építési költségelőirányzat 5%-ka készpénzben vagy elfogadható értékpapír vagy betéti könyvben mellékelendő.

Ó-Tóhán, 1903 június hó 21-én.

Bakó, Iliszie Muscalu
kjegyző. kbíró.

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei“ se pot face ori și când pe timp mai îndelungat séu lunare.

Prafurile-Seidlitz ale lui Moll

Veritabile numai, decă fiecare cutiá este provédutá cu marea de apărare a lui A. Moll și cu subscrierea sa.

Prin efectul de lecuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicoșe la stomach și pânțee, în contra cărcelor și acrelei la stomach, constipațiunei cronice, suferinței de ficat, congestiunei de sânge, haemorhoidelor și a celor mai diferite bóle femeesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încóce. — Prețul unei cutii originale sigilate Coróna 2.— Falsificațiunile se vor urmări pe cale judecătórescă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabilu numai, decă fiecare sticlă este provédutá cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll.

Franzbranntwein-ul și sarea este fórté bine cunoscutá ca un remediu poporal cu deosebire prin tras (frotat) aíná durerile de soldină și reumatism și a altor urmări de récálă. Prețul unei sticle originale plumbate, Coróna 1.90.

Sapun de copii a lui Moll.

Cel mai fin sapun de copii și dame fabricat după metoda cel mai nou pentru cultivarea rațională a peleii, cu deosebire pentru copii și adulți. Prețul unei bucăți Cor. — 40 Cinci bucăți Coróna 1.80. Fie-care bucată de sapun, pentru copii este provédutá cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin

Farmacistul A. MOLL,

c. și r. furnisor al curții imperiale Viena, Tuchlauben 9

Comande din provinciá se efectuează dílnic prin rambursá postală.

La deposite se se cêră anamit preparatele provédute cu iscriitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth, Eugen Neustädter și engros la D. Eremia Nepoții, Teutsch & Tartler.

ABONAMENTE

LA

„Gazeta Transilvaniei.“

Prețul abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe trei luni . . . 6 cor.	Pe trei luni . . . 10 fr.
Pe șése luni . . . 12 „	Pe șése luni . . . 20 „
Pe un an 24 „	Pe un an 40 „

Abonamente la numerele cu data de Duminecă:

Pentru Austro-Ungaria:	Pentru România și străinătate:
Pe an 4 cor.	Pe an 8 fr.
Pe șése luni . . . 2 „	Pe șése luni . . . 4 „
Pe trei luni . . . 1 „	Pe trei luni . . . 2 „

Abonamentele se fac mai ușor și mai repede prin mandate postale.

Domnii cari se vor abona din nou, să binevoescă a scrie adresa lámurit și a aráta și posta ultimă.

Administrațiunea
„GAZETEI TRANSILVANIEI.“